

หัวข้องานวิจัยเรื่อง	การศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบ่อรัง อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์
ชื่อผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษบา หินเธาว์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรา วงศ์แสงเทียน อาจารย์ปรีชญา โปธิหัง อาจารย์รณชัย หมั่นวงษ์ นางสาวธัญญพร มาบวบ นายสายันต์ บุญนิล และ นางสาวศीलดา สุขเกิด
คณะ/สังกัด	คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ปี	2560
คำสำคัญ	แนวทาง การจัดการขยะ การมีส่วนร่วมของชุมชน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย และแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลบ่อรัง อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในตำบลบ่อรัง อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 99 คน กำหนดขนาดตามตารางยามาเน่ (Yamane) ที่ความคาดเคลื่อน 10 % ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 26 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ขยะมูลฝอยส่วนใหญ่เป็นขยะอินทรีย์ ที่เกิดมาจากครัวเรือน พฤติกรรมของคนในตำบลส่วนใหญ่จะคัดแยกขยะรีไซเคิลไว้ขาย นอกนั้นจะจัดการขยะมูลฝอยโดยการทิ้งลงในถังขยะที่อบต. จัดเตรียมให้ ส่วนแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน คือ ให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อรังบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีการสร้างโรงกำจัดขยะแบบครบวงจร อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะแบบ 3 R คือ Reduce Reuse Recycle จัดหารถเก็บขยะเพิ่ม และจัดโครงการประกวดหมู่บ้านสะอาด โดยมีคณะกรรมการติดตามประเมินผลการลดปริมาณขยะมูลฝอยกันอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

Research Title	Guideline of Community Solid Waste Disposal by Participants of Tumbol Bo Rang, Amphoe Wichian Buri, Phetchabun Province
Author	Asst.Prof. Bussaba Hintow Asst.Prof. Patchara Wongsangtain Mr.Pratya Phothihang Mr.Ronnachai Muenwong Miss Tunyaporn Mabuab Mr.Sachan Bunnei and Miss Sillada Suked
Faculty	Management Sciences
Institute	Pibulsongkram Rajabhat University
Year	2017
Keywords	Guideline, Solid Waste Management, Participants

ABSTRACT

The objective of this research was to study condition, problem and need of the families' solid waste disposal and public's participation on solid waste disposal and to study the guideline of solid waste disposal in the communities of Bo Rang Sub-district, Wichian Buri District, Phetchabun Province. The samples were 99 people using Yamane formulae with 10% error by simple random sampling and 26 main informants by purposive sampling. The data were collected by using questionnaire, in-depth interview and group discussion and analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings found that the solid wastes were mainly organic from the families. The villagers' behavior of solid waste disposal was that they separated the recycle solid wastes to sell and the rests were disposed in the bins provided by the local administrations. In terms of the guideline for solid waste disposal, the solid wastes were disposed by the local administrators of Bo Rang Sub-district through community participation by constructing the full cycle of solid waste disposal plant. In addition they provided knowledge of the 3 Rs: Reduce, Reuse, and Recycle to the community. Furthermore, they provided more trucks to collect solid wastes and launched the clean community project contest by setting up the monitoring and evaluating committee to assess the reduction of solid wastes seriously for the sustainability of solid waste disposal.

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่สนับสนุนงบประมาณสำหรับงานวิจัย ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่อนุญาตให้คณะผู้วิจัยได้ทำงานวิจัยตลอดจนขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สกล เกิดผล เจ้าหน้าที่ทุกท่านขององค์การบริหารส่วนตำบลป่อรังและ ชาวบ้าน ที่ให้ความร่วมมือจนทำให้งานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษบา หินเธาว์และคณะ

ธันวาคม 2560

คำนำ

รายงานวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบ่อรัง อำเภอนิเขียวบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลบ่อรัง ที่จะนำข้อมูลมาวางแผนปรับปรุงการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อรังในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน และเป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมบริบทของชุมชนต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานวิจัยนี้คงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหาร ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามสมควร หากมีข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยเพื่อต่อยอดครั้งต่อไป กรุณาแจ้งความประสงค์มายังสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จะขอบพระคุณยิ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษบา หินเธาว์และคณะ

ธันวาคม 2560

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
คำนำ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
1 บทนำ	1
ความเป็นมาหลักการและเหตุผล.....	1
วัตถุประสงค์และเป้าหมาย.....	2
กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน.....	2
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
2 ทบทวนวรรณกรรม	4
ความหมายของขยะมูลฝอย.....	4
ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอย.....	5
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	17
ทฤษฎีการมีส่วนร่วม	19
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรม.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
3 อุปกรณ์และวิธีการดำเนินงานวิจัย	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	25
พื้นที่ดำเนินงาน.....	25
ขอบเขตการวิจัย.....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	26
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
4 ผลการวิจัย.....	28
ตอนที่ 1 เป็นผลการวิจัยจากแบบสอบถาม.....	28
ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	30
ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของชุมชน.....	32
ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย.....	36
ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน.....	38
ส่วนที่ 5 กฎระเบียบ ข้อบังคับของชุมชนด้านการจัดการขยะ.....	42
ส่วนที่ 6 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล.....	43
ส่วนที่ 7 ความต้องการจัดการขยะมูลฝอย.....	51
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้เกี่ยวข้อง และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบึงกระจับ.....	53
5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	56
อภิปรายผลการวิจัย.....	56
สรุปผลการวิจัย.....	60
ข้อเสนอแนะ.....	62
 บรรณานุกรม.....	 63
 ภาคผนวก.....	 65
 ประวัติผู้วิจัย.....	 81

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก.....	10
4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	28
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	28
4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	29
4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	29
4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้.....	30
4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....	30
4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน....	31
4.8 แสดงสภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของชุมชนเป็นจำนวนและร้อยละของกลุ่ม ตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อ.....	32
4.9 แสดงความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเป็นจำนวนและ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อ.....	36
4.10 แสดงพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนเป็นจำนวนและร้อยละของกลุ่ม ตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อ.....	38
4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อ.....	42
4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อ.....	43
4.13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อ.....	51

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 การแบ่งแยกประเภทของถังรองรับขยะมูลฝอยตามสีต่างๆ.....	8
2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของระบบการจัดการขยะมูลฝอย.....	14
4.1 ภาพรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลบ่อรัง.....	57
5.1 รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในตำบลบ่อรัง.....	61